Na osnovu člana 70, tačka 4 Statuta EP „Svetlost" AD Beograd (u daljem tekstu **Društvo**) i člana 2, stav 1, tačka 10, kao i odredbi iz članova 8 i 25 Zakona o računovodstvu ("Službeni glasnik RS" br. 73/2019, u daljem tekstu **Zakon**), Nadzorni odbor Društva, na svojoj 34. Redovnoj sednici Drugog saziva, održanoj dana 16. 03. 2020. godine donosi novi

PRAVILNIK O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA U SKLADU SA MRS, ODNOSNO MSFI

Član 1

Računovodstvene politike su skup posebnih načela, osnova, konvencija, pravila i prakse koje je usvojilo Društvo za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa: Konceptualnim okvirom za finansijsko izveštavanje ("Službeni glasnik RS", br. 92/2019, u daljem tekstu **Okvir**), Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu **MRS**) i Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("Službeni glasnik RS", br. 92/2019, u daljem tekstu **MSFI**).

Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, ukidanje priznavanja, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Društva.

I Opšti uslovi za priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Definicija elemenata finansijskih izveštaja

Član 2

U skladu sa Okvirom:

a) **imovina** je resurs koji je kontrolisan od strane Društva kao rezultat prošlih događaja i od koga se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

b) **obaveza** je sadašnja obaveza Društva zasnovana na prošlim događajima, za čije se izmirenje očekuje da će razultirati u odlivu resursa iz Društva.

c) **kapital** je rezidualno učešće u imovini Društva nakon oduzimanja svih njegovih obaveza.

d) **prihodi** su povećanja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili povećanja imovine ili smanjenja obaveza, koja imaju za rezultat porast kapitala koji ne predstavlja porast po osnovu doprinosa vlasnika kapitala.

e) **rashodi** su smanjenja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja imovine ili nastanka obaveza, koja imaju za rezultat smanjenje kapitala koji ne predstavlja smanjenje po osnovu raspodele vlasnicima kapitala.

Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Član 3

Imovina se priznaje u bilansu stanja:

a) kada je priliv budućih ekonomskih koristi u Društvu verovatan, i
b) kada ima cenu koštanja ili vrednost koja se može pouzdano odmeriti.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja:

a) kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti posledica izmirenja sadašnje obaveze i
b) kada se iznos po kome će se izmirenje izvršiti može pouzdano odmeriti.

Prihod se priznaje u bilansu uspeha kada nastane povećanje budućih ekonomskih koristi, povezano sa povećanjem imovine ili smanjenjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmeri.

Rashod se priznaje u bilansu uspeha kada nastane smanjenje budućih ekonomskih koristi, povezano sa smanjenjem imovine ili povećanjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmeri. Rashodi se priznaju u

bilansu uspeha na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i realizacije određenih stavki prihoda.

II Vrednovanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda

Nematerijalna imovina

Član 4

Nematerijalna imovina se priznaje kao imovina samo ako su zadovoljeni sledeći uslovi:

1) ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tom imovinom prilivati u pravno lice,
2) ako se nabavna vrednost/cena koštanja može pouzdano odmeriti,
3) ako se može identifikovati, odnosno prepoznatljiva je.

Nematerijalna imovina je prepoznatljiva ako je

(a) odvojiva, odnosno kada se može odvojiti ili odeliti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, prepoznatljivom imovinom ili obavezom, bez obzira da li Društvo ima nameru da to uradi ili
(b) ako nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonitih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava i obaveza.

Nematerijalna ulaganja su inicijalno priznata po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost nematerijalne imovine čine:

a) nabavna cena, uključujući uvozne carine i poreze po osnovu prometa koji se ne refundira, nakon odbitka trgovinskih popusta i rabata; i
b) svi direktno pripisivi troškovi pripreme imovine za namenjenu upotrebu.

Direktno pripisivi troškovi koji se mogu kapitalizovati su:

- troškovi primanja zaposlenih nastalih direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje;
- profesionalne naknade nastale direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje; i
- troškovi testiranja pravilnog funkcionisanja imovine.

Primeri izdataka koji ne čine deo nabavne vrednosti nematerijalne imovine, već terete rashod perioda su:

- troškovi uvođenja novog proizvoda ili usluge (uključujući troškove reklamiranja i promovisanja);
- troškovi vođenja poslova na novoj lokaciji ili sa novom grupom kupaca (uključujući troškove obuke osoblja); i
- administrativni i drugi opšti režijski troškovi.

Interno generisani gudvil kao i interno generisani zaštitni znakovi, impresumi, izdavački naslovi, liste kupaca i stavke slične sadržine se ne priznaju kao nematerijalna imovina. Ovakve stavke se priznaju kao rashod perioda.

Ulaganja u interno generisana nematerijalna ulaganja, osim kapitalizovanih troškova razvoja, su evidentirana kao rashod perioda u kome su nastali.

Korisni vek nematerijalne imovine je određen. Stope amortizacije za određene vrste nematerijalnih ulaganja su:

Opis	Stopa amortizacije
Ulaganja u razvoj	10%
Licence	10%
Softver	20%
Ostala nematerijalna imovina	10%

Korisni vek nematerijalne imovine koja se ne amortizuje se ponovo razmatra u svakom periodu kako bi se utvrdilo da li događaji i okolnosti i dalje podržavaju pretpostavku neograničenog korisnog veka te imovine. Ukoliko to nije slučaj, promena procene korisnog veka iz neograničenog u ograničeni se računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene u skladu sa MRS 8.

Nematerijalna imovina koja ima neograničen vek trajanja I goodwill se ne amortizuju već se na datum

svakog bilansa stanja testiraju na obezvrđenje. Za nematerijalnu imovinu se smatra da ima neograničen korisni vek, ukoliko se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda u kome se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje nematerijalne imovine se priznaju u bilansu uspeha perioda kada je nematerijalna imovina rashodovana, odnosno prodata, i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti sredstva.

Ako se nematerijalna imovina stiče u poslovnoj kombinaciji, nabavna vrednost nematerijalne imovine je njena fer vrednost na datum sticanja.

Ako se nematerijalna imovina stiče pomoću državnog davanja, nabavna vrednost nematerijalne imovine je njena fer vrednost na datum kada je davanje dobijeno.

Nematerijalna imovina u pripremi ne podleže obračunu amortizacije.

Naknadno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sve akumilirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nematerijalne imovine umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjenja vrednosti.

Alternativno prethodno iznetom, Društvo može odlučiti da se, nakon početnog priznanja, imovina može knjižiti po revalorizovanoj vrednosti, što je njena fer vrednost na dan revalorizacije, umanjena za akumuliranu amortizaciju koja je naknadno usledila i za bilo kakve naknadno akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti. U ovom slučaju fer vrednost se odmerava pozivanjem na aktivno tržište. Revalorizacija se vrši toliko redovno da se knjigovodstvena vrednost imovine na kraju izveštajnog perioda bitno ne razlikuje od fer vrednosti te imovine.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Član 5

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalne stavke koje se:

(a) drže za korišćenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe; i
(b) za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koje ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrednosti odnosno, ceni koštanja.

Nabavna vrednost/cena koštanja neke nekretnine, postrojenja i opreme se priznaje kao sredstvo ako, i samo ako:

(a) je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Drustvo.
(b) se nabavna vrednost/cena koštanja tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Nabavna vrednost/cena koštanja nekretnina, postrojenja i opreme obuhvata:

(a) fakturnu cenu, uključujući uvozne takse i poreze po osnovu prometa koji se ne mogu refundirati, nakon oduzimanja trgovačkih popusta i rabata.
(b) sve troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati, na način na koji to očekuje menadžment.
(c) inicijalnu procenu troškova demontaže, uklanjanja sredstva i obnove područja na kojem je sredstvo locirano, što je obaveza koja se u Društvu nameće bilo kada se sredstvo nabavi ili kao posledica korišćenja sredstva u toku određenog perioda za sve druge svrhe osim za proizvodnju zaliha u tom periodu.

Direktno pripisivi troškovi su:

- troškovi primanja zaposlenih (kao što je definisano u MRS 19 Primanja zaposlenih) koji nastaju direktno u izgradnji ili nabavci nekretnine, postrojenja i opreme;
- troškovi pripreme terena;

- inicijalni troškovi isporuke i manipulativni troškovi;
- troškovi instaliranja i montaže;
- troškovi provere da li sredstvo normalno funkcioniše, umanjeni za neto prihode od prodaje bilo kog sredstva proizvedenog tokom dovođenja sredstva na datu lokaciju i u dato stanje (kao što su uzorci proizvedeni prilikom testiranja opreme), i
- profesionalne naknade.

Ulaganja koja se ne uključuju u nabavnu vrednost/cenu koštanja nekretnine, postrojenja i opreme su:

- troškovi otvaranja nove fabrike;
- troškovi uvođenja novog proizvoda ili usluge (uključujući troškove reklamiranja i promovisanja);
- troškovi vođenja poslova na novoj lokaciji ili sa novom grupom kupaca (uključujući troškove obuke osoblja); i
- administrativni i drugi opšti režijski troškovi.

Sredstva koja zadovoljavaju uslove za priznavanje kao nekretnine, postrojenja i oprema, ali im je nabavna vrednost niža od 100.000,00 dinara, priznaju se kao rashod perioda ili alat i inventar shodno članu 7. ovog pravilnika.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje ili rashodovanja nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret izveštaja o ukupnom rezultatu, u okviru ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke za umanjenje vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenje i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrednost sredstva ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Troškovi svakodnevnog servisiranja i održavanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se kao rashod perioda kada su ti troškovi nastali. Izuzetno, važniji rezervni delovi i pomoćna oprema smatraju se nekretninama, postrojenjima i opremom i mogu se kapitalisati:

- kada Društvo očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda,
- ako se ti rezervni delovi i oprema za servisiranje mogu koristiti samo u vezi sa stavkom nekretnina, postrojenja i opreme koja je već priznata u knjigama i
- ako imaju značajnu vrednost.

Otpisivanje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procenjenog veka upotrebe.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na preostalom korisnom veku upotrebe sredstava, procenjenom od strane rukovodstva Društva primenom proporcionalne metode amortizacije. Stope amortizacije za grupe nekretnina, postrojenja i opreme su:

Opis	**Stopa amortizacije**
NEKRETNINE	
Građevinski objekti	2,5%
OPREMA	
Proizvodna oprema	10%
Transportna sredstva	15%
Računarska oprema	30%
Nameštaj	10%
Ostala oprema	10%

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme počinje od 1. narednog meseca kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Rezidualna vrednost i korisni vek sredstva se proveravaju barem na kraju svakog datuma bilansa stanja, i ukoliko se očekivanja razlikuju od prethodnih procena, promenu(e) treba obračunati u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Zemljište, dela likovne, vajarske, filmske i druge umetnosti, muzejske vrednosti, knjige u bibliotekama i

nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, ne podležu obračunu amortizacije.

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, Društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjenja vrednosti.

Alternativno iznetom, Društvo može odlučiti, ukoliko zaključi da je to u interesu procesa, da, nakon što se priznaju kao sredstvo, nekretnine, postrojenja i oprema čija se fer vrednost može pouzdano odmeriti, knjiže se po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije umanjenu za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Revalorizacija se vrši dovoljno redovno, kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednost na kraju izveštajnog perioda.
Revalorizovani iznosi se zasnivaju na periodičnim, najmanje trogodišnjim (najviše petogoišnjim) procenama, koje vrše eksterni nezavisni procenitelji (ili interno formirana komisija Društva).

Kada se vrši revalorizacija određene nekretnine, postrojenja i opreme, revalorizuje se celokupna grupa nekretnina, postrojenja i opreme kojoj to sredstvo pripada.

Grupa nekretnina, postrojenja i opreme predstavlja grupisanje sredstava prema sličnoj prirodi i upotrebi u poslovanju Društva. Grupe su sledeće: zemljište, objekti, mašine, motorna vozila, nameštaj i uređaji, kancelarijska oprema i ostalo.

Kada usled revalorizacije dođe do povećanja sadašnje vrednosti sredstava, pozitivan učinak iskazuje se u korist revalorizacionih rezervi. Pozitivan učinak revalorizacije priznaje se kao prihod do iznosa koji je jednak negativnom učinku revalorizacije priznatom kao rashod u ranijim godinama. Kada se iskazani iznos nekretnina, postrojenja i opreme smanji kao rezultat revalorizacije, smanjenje se iskazuje kao smanjenje ranije formiranih revalorizacionih rezervi, osim u slučaju da iznos smanjenja premašuje ranije formirane revalorizacione rezerve, kada se priznaje kao rashod.

Knjiženje promene fer vrednosti nekretnina postrojenja i opreme se vrši srazmeno nabavnoj i ispravci vrednosti (ili ukidanjem ispravke vrednosti i korekcijom nabavne vrednosti).

Investicione nekretnine

Član 6

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište ili objekat - ili deo objekta ili oboje) koju drži (vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga) u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za:

(a) korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe; ili
(b) prodaju u redovnom toku poslovanja.

Nekretnina koju koristi vlasnik nije investiciona nekretnina.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstvo ako i samo ako:

(a) je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i
(b) se nabavna vrednost investicione nekretnine može pouzdano odmeriti.

Investiciona nekretnina se u početku odmerava po nabavnoj vrednosti/ceni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmeravanje.

Nabavna vrednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu kupovnu cenu i sve direktno pripisive izdatke. Direktno pripisive izdatke predstavljaju, na primer, naknade za profesionalne pravne usluge, takse za prenos imovine i ostali troškovi transakcija.

Početna nabavna vrednost investicione nekretnine koja se drži pod lizingom i koja je klasifikovana kao investiciona nekretnina je niža od sledeće dve vrednosti: fer vrednosti nekretnine i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga. Ekvivalentan iznos se priznaje kao obaveza.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se iskazuju po fer vrednosti, koja predstavlja trenutnu vrednost na tržištu. Fer vrednost se, po pravilu, zasniva na cenama ponude na aktivnom tržištu, korigovanim, ukoliko je to neophodno, za bilo koju adekvatno prihvaćenu promenu. Promene u fer vrednostima se evidentiraju u bilansu uspeha kao deo ostalih prihoda.

Kada Društvo ima nekretninu koju drži u okviru poslovnog lizinga i klasifikuje je kao investicionu nekretninu,

metod fer vrednosti je obavezan za naknadno merenje.

Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da izdaci mogu pouzdano da se izmere. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu.

Zalihe

Član 7

Zalihe su sredstva:

(a) koja se drže radi prodaje u uobičajenom toku poslovanja;
(b) u procesu proizvodnje za takvu prodaju; ili
(c) u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Početno priznavanje zaliha vrši se po nabavnoj vrednost koja obuhvata fakturnu cenu, uvozne carine i druge dažbine (osim onih koje Društvo može kasnije da povrati od poreskih vlasti) i troškove prevoza, manipulativne i druge troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju gotovih proizvoda, materijala i usluga. Trgovački popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri određivanju troškova nabavke.

Zalihe se naknadno vrednuju po nabavnoj vrednosti/ceni koštanja odnosno neto prodajnoj vrednosti umanjene za troškove dovršenja i prodaje, ako je niža.

Vrednost utrošenih zaliha se utvrđuje metodom prosečne ponderisane cene.

Kada se zalihe prodaju, njihova knjigovodstvena vrednost se priznaje kao rashod perioda u kom se priznaje i prihod povezan sa njima. Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak. Iznos bilo kog poništavanja otpisa zaliha, koje se radi zbog povećanja neto ostvarive vrednosti, priznaje se kao umanjenje iznosa zaliha priznatih kao rashod u periodu u kojem je poništavanje izvršeno.

Zalihe sitnog inventara

Sitan inventar ima koristan vek trajanja manji od godinu dana. Zalihe sitnog inventara koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Stavljanjem u upotrebu sitnog inventara otpisuje se 100% njegove vrednosti upotrebom računa ispravke vrednosti.

Zalihe materijala i robe

Zalihe materijala i robe mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Nabavnu vrednost čini fakturna cena dobavljača, uvozne dažbine i drugi porezi (osim onih koje društvo može naknadno da povrati od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškovi prevoza, manipulativni troškovi i drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha materijala i robe. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke robe.

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje. Procenjeni troškovi prodaje zaliha, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje robe. Utvrđivanje neto prodajne vrednosti vrši se za svaku stavku zaliha materijala i robe posebno.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju obračunskog perioda i nabavnu vrednost prodate robe.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha materijala i robe, vrši se po metodi ponderisane prosečne cene. Utvrđivanje ponderisane prosečne cene robe vrši se posle svakog ulaza zaliha.

Vrednost zaliha može postati nenadoknadiva ako su te zalihe oštećene, ako su postale delimično ili u potpunosti zastarele ili ako su im prodajne cene opale. Materijal i drugi oblici zaliha koji se troše u cilju proizvodnje, ne svode se ispod nabavne cene ako se očekuje da će proizvodi u cilju čije proizvodnje se oni

troše biti prodati po ceni koja će biti jednaka ili veća u odnosu na njihovu nabavnu vrednost. U suprotnom, vrednost takvih zaliha se svodi na njihovu neto ostvarivu vrednost koja predstavlja trošak zamene materijala.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda mere se po ceni koštanja ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u toku redovnog poslovanja, umanjena za procenjene troškove dovršavanja proizvodnje i troškove prodaje.

Cena koštanja gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, i ostale direktne troškove. Indirektni troškovi se raspoređuju uz pomoć određenih ključeva.

Ključ za raspored indirektnih troškova po svakom proizvodu posebno je ukupna vrednost indirektnih troškova podeljena sa ukupnom vrednošću gotovih proizvoda, pa primenjeno na udeo vrednosti svakog gotovog proizvoda u ukupnoj vrednosti svih gotovih proizvoda.

Primeri troškova koji se ne uključuju u nabavnu vrednost/cenu koštanja zaliha i priznaju se kao rashod perioda u kom su nastali su:

a) izuzetno visoki iznosi utrošenog materijala, rada ili drugi proizvodni troškovi;
b) troškovi skladištenja, osim ako su ti troškovi neophodni u proizvodnom procesu pre sledeće faze proizvodnje;
c) opšti administrativni troškovi koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje, i
d) troškovi prodaje.

Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica

Član 8

Zavisna pravna lica predstavljaju ona pravna lica koja su pod kontrolom Društva, pri čemu se pod kontrolom podrazumeva moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama pravnog lica sa ciljem ostvarenja koristi od njegovog poslovanja. Smatra se da kontrola postoji kada Društvo poseduje, direktno ili indirektno (preko drugih zavisnih pravnih lica) više od polovine prava glasa u drugom društvu. Smatra se da kontrola postoji kada matično društvo poseduje, direktno ili indirektno preko zavisnih društava, više od polovine glasačkih prava u okviru društva. Ta pretpostavka može da se prevaziđe u izuzetnim okolnostima ako se može jasno dokazati da takvo vlasništvo ne čini kontrolu. Kontrola takođe postoji kada postoji moć uticaja na pravno lice u koje je investirano.

Dakle, matično društvo kontroliše zavisno u koji je investirao ako i samo ako ima sve što sledi:

(a) moć nad zavisnim društvom koji je investirao;
(b) izloženost, ili prava na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u zavisnom društvu u koji je investirao i
(c) sposobnost da koristi svoju moć nad zavisnim društvom u koji je investirao kako bi uticao na iznos prinosa.

Moć uticaja se reflektuje u sledećim pravima:

a) prava u vidu glasačkih prava (ili potencijalnih glasačkih prava) u društvu u koje je investirano,
b) prava imenovanja, ponovnog imenovanja ili razrešenja članova ključnog upravljačkog osoblja društva u koje je investirano, koje ima sposobnost da upravlja relevantnim aktivnostima,
c) prava imenovanja ili razrešenja drugog društva koje upravlja relevantnim aktivnostima,
d) prava davanja instrukcija društvu u koje je investirano za stupanje u transakcije, ili prava veta nad eventualnim izmenama, koje su u korist investitora,
e) ostala prava (kao što su prava odlučivanja koja su definisana ugovorom o upravljanju) koja nosiocu tih prava daju sposobnost da upravlja relevantnim aktivnostima,
f) postojanje izloženosti ili prava na varijabilni prinos po osnovu svog učešća u pravno lice u koje je investirano,
g) sposobnost korišćenja moći nad pravnim licem kako bi se uticalo na iznos visine prinosa za investitora.

Sva ulaganja u vlasničke instrumente (učešća u kapitalu) koja spadaju u obuhvat MSFI 9, odmeravaju se inicijalno po fer vrednosti, sa promenama koje se evidentiraju kroz bilans uspeha, uz izuzetak onih vlasničkih ulaganja za koje je Društvo odabrao da efekte promene u vrednosti prikazuje kroz ukupni ostali

rezultat. Uprkos zahtevu da se svi vlasnički instrumenti odmeravaju po fer vrednosti, standard sadrži uputstva kada se nabavna vrednost može koristiti kao najbolja procena fer vrednosti.

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica

Član 9

Pridruženo društvo je pravno lice u kojem Društvo ima značajan uticaj, koji podrazumeva moć učestvovanja u donošenju odluka o finansijskoj i poslovnoj politici Društva, ali ne i kontrolu ili zajedničku kontrolu nad tim politikama.

Ako Društvo ima, direktno ili indirektno (na primer, preko zavisnih društava), 20 ili više procenata glasačke moći (20 do 50%) pridruženog društva, pretpostavlja se da Društvo ima značajan uticaj, osim ako se može jasno dokazati da to nije tako.

Postojanje značajnog uticaja od strane Društva obično se dokazuje na jedan ili više sledećih načina:

a) zastupljenost u upravnom odboru ili ekvivalentnom upravljačkom telu društva u koje je investirano;
b) učešće u procesima uspostavljanja politika uključujući učešće u donošenju odluka o dividendama ili drugim raspodelama dobiti;
c) materijalno značajne transakcije između Društva i društva u koje je investirano;
d) razmena rukovodećih lica; ili
e) pružanje suštinskih stručnih informacija.

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica, za koje ne postoji objavljena kotacija cene, vrednuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za sve akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Društvo treba da prizna dividende i druge raspodele dobijene od investicije kao prihod, bez obzira na to da li su te raspodele od akumulirane dobiti pridruženog društva nastale pre ili posle datuma sticanja.

Društvo treba da odmerava svoje investicije u pridružena društva za koje postoji objavljena kotacija cene korišćenjem modela fer vrednosti. Kada Društvo stiče učešće u kapitalu pridruženih društava za koje postoji objavljena kotacija cene Društvo treba da je odmerava po ceni transakcije uz isključenje bilo kakvih troškova transakcije.

Na svaki datum izveštavanja, Društvo treba da odmerava svoje investicije u pridružena društva po fer vrednosti, sa promenama fer vrednosti koje se priznaju u bilansu uspeha.

Ukoliko je neizvodljivo pouzdano odmeriti fer vrednost bez nepotrebnih troškova ili napora Društvo koristi model nabavne vrednosti.

Računovodstveno obuhvatanje investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate, u konsolidovanim finansijskim izveštajima matičnog društva obuhvataju se metodom udela. U skladu sa metodom udela investicija se prvo priznaje po nabavnoj vrednosti (visini investicije), a zatim se za promene koje nastanu nakon datuma sticanja vrše korigovanja investitorovog udela u neto imovini društva u koje je investirano.

Finansijski instrumenti

Član 10

Svi finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti plus transakcioni troškovi, ako ih ima. Izuzetak su potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja u skladu sa MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima, koja se u tom slučaju odmeravaju po vrednosti transakcije.

Finansijska sredstva

Član 10a

Klasifikacija finasijskih sredstava se utvrđuje na početku inicijalnog priznavanja, odnosno kada Društvo postane strana u ugovornim odnosima u vezi sa instrumentom.

Nakon početnog priznavanja, sva sredstva koja spadaju u okvir MSFI 9 se odmeravaju na jedan od sledećih načina:

- Po amortizovanoj vrednosti;
- Po fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI);

- Po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)

Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava u skladu sa MSFI 9 zavisi od dva osnovna kriterijuma:

a) poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvom;
b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva ("SPPI" test - Solely Payments of Principal and Interest)

Procena poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvima je ključna za klasifikaciju finansijskih sredstava. Poslovni model se utvrđuje na nivou koji odražava kako se upravlja grupom finansijskih sredstava da bi se postigao određeni poslovni cilj. Poslovni model ne zavisi od namera rukovodstva za pojedinačni instrument. Ovaj uslov ne posmatra svaki instrument pojedinačno već viši nivo grupisanja. Moguće je da Društvo ima više od jednog poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvima.

Test poslovnog modela se vrši na sledeći način:

• Podeliti finansijska sredstva u posebne grupe ili portfolija u skladu sa načinom kako se njima upravlja (na primer: zajmovi i potraživanja se mogu grupisati zajedno jer se drže za naplatu keša, a retko ili skoro nikad za prodaju);

• Identifikuju se ciljevi koji se koriste u toku poslovanja za upravljanje tim grupa ili portfolijom sredstava (na primer cilj za potraživanja je da se drže i naplaćuju (prikuplja keš));

• Na bazi tih ciljeva, klasifikuje se svaka grupa ili portfolio kao "drže se za prikupljanje novčanih tokova", "drže se za prikupljanje novčanih tokova i prodaju" i "ostalo"

Sredstvo klasifikovalo u kategoriji po amortizovanoj vrednosti treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Sredstvo klasifikovalo u kategoriji po fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI) treba da ispunji oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Samo zajmovi, potraživanja, ulaganja u dužničke hartije i slični dužnički instrumenti mogu da se kvalifikuju za odmeravanje po amortizovanoj vrednosti ili FVTOCI. U slučaju da dužnički instrument ne ispunjava ove kriterijume odmerava se po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Procena poslovnog modela se vrši na kraju svakog izveštajnog perioda kako bi se utvrdilo da li je došlo do promene u poslovnom modelu u odnosu na prethodni period. U tom slučaju vrši se reklasifikacija finansijskih sredstava u odgovarajuću kategoriju (amortizovana vrednost, FVOCI, FVPL).

Svi derivati koji su u obuhvatu MSFI 9 se odmeravaju po fer vrednosti. Sve promene se priznaju kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze

Član 10b

Finansijske obaveze se klasifikuju u dve kategorije za odmeravanje:

- po amortizovanoj vrednosti ili
- po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja se odmeravaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, dok se sve ostale finansijske obaveze odmeravaju po amortizovanoj vrednosti osim ako se ne primenjuje opcija za fer vrednost.

Reklasifikacija finansijskih obaveza nije dozvoljena.

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrednosti, odnosno po amortizovanoj vrednosti.

Dužnički instrumenti (obaveze po osnovu menica i zajmova) klasifikovani kao kratkoročne obaveze treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena umanjeno za eventulno obezvređenje.

Primljeni krediti od banaka se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Obezvređenje (umanjenje vrednosti)

Član 10c

Priznavanje obezvređenja finansijskih sredstava koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVOCI) vrši se na osnovu obezvređenja po očekivanom kreditnom gubitku (Expected credit loss).

Društvo primenjuje **model tri nivoa** za određivanje obezvređenja finansijskih sredstava, koji se baziraju na tome da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika sredstva. Od nivoa u kome je sredstvo zavisiće iznos obezvređenja koji je potrebno da se prizna kao i iznos prihoda po osnovu kamate.

Nivo 1: Kreditni rizik se nije značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se 12-tomesečni očekivani kreditni gubitak;

Nivo 2: Kreditni rizik se značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva. Prihodi od kamate se priznaju na bruto principu;

Nivo 3: Finansijska imovina već obezvređenja - priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijske imovine. Prihodi od kamate se priznaju na neto osnovi.

Očekivani kreditni gubitak za 12 meseci se računa tako što se verovatnoća nastanka neispunjenja po sredstvu (default) u narednih 12 meseci, množi sa ukupnim očekivanim kreditnim gubitkom (tokom celog trajanja sredstva) koji bi nastao kao rezultat neispunjenja, bez obzira kada će se gubici desiti. Dakle, 12-mesečni očekivani kreditni gubici predstavljaju očekivane kreditne gubitke za celo trajanje sredstva kojisu očekivani da će se desiti kao posledica mogućih neispunjenja u narednih 12 meseci od pribavljanja ili datuma izveštavanja.

Očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva predstavlja sadašnju vrednost očekivanih kreditnih gubitaka koji će se desiti ako dođe do neispunjenja od strane dužnika u bilo kom momentu tokom važenja ugovorenih obaveza.

U slučaju značajnog povećanja kreditnog rizika, umesto 12-mesečnog očekivanog gubitka priznaje očekivani kreditni gubitak za celo trajanje sredstva. Posmatra sea promenama u riziku neispunjenja, a ne na promenama u iznosu očekivanog kreditnog gubitka. Značajno povećanje kreditnog rizika (tj. prelazak sa Novo 1 na Novo 2) može da uključi sledeće:

-promene u opštim ekonomskim ili tržišnim uslovima,
-značajne promene u operativnom rezultatu ili finansijskoj poziciji dužnika,
-promene u iznosima finansijske podrške koja je dostupna Društvu,
-očekivano ili potencijalno kršenje kovenanata (posebnih odredaba u ugovoru),
-očekivano kašnjenje u plaćanju, itd.

Društvo računa očekivani kreditni gubitak na sledeći način:

1. Identifikuju se moguća scenarija (ishodi) koja mogu da se dese u praksi u vezi sa neispunjenjem obaveza (defaults),
2. Procenjuje se novčani gubitak u svakom od datih scenarija (ishoda),
3. Taj novčani gubitak se množi sa verovatnoćama dešavanja tih scenarija (ishoda) i
4. Na kraju se tako ponderisani iznosi svih scenarija (ishoda) sabiraju i dobija se očekivani kreditni gubitak.

Društvo ne identifikuju svaki mogući ishod, već razmatra najmanje dva ishoda I to:

- verovatnoća da će se desiti kreditni gubitak i

- verovatnoća da se kreditni gubitak neće desiti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Član 11

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se u bilansu stanja Društva podrazumevaju:

1. gotovina u blagajni,
2. sredstva po viđenju koja se drže na računima banaka,
3. oročena sredstva na računima banaka do 90 dana,
4. ostala novčana sredstva.

Novčana sredstva se vrednuju po njihovoj nominalnoj vrednosti. Ukoliko je reč o novčanim sredstvima u stranoj valuti ona se vrednuju po zvaničnom srednjem kursu valute objavljenom od strane Narodne banke Srbije.

Prekoračenja po tekućem računu na dan sastavljanja finansijskih izveštaja uključuju se u obaveze po kreditima u okviru kratkoročnih finansijskih obaveza.

Lizing

Član 12

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ukoliko se njim suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Lizing se klasifikuje kao poslovni lizing, ako se njim ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom.

Da li je lizing finansijski ili poslovni, zavisi od suštine transakcije, a ne od forme ugovora. Primeri situacija koje pojedinačno ili zajedno, upućuju na klasifikovanje lizinga kao finansijskog su:

(a) lizingom se prenosi vlasništvo nad sredstvom na korisnika lizinga do kraja trajanja lizinga;
(b) korisnik lizinga ima opciju da kupi sredstvo po ceni za koju se očekuje da će biti znatno niža od fer vrednosti na datum kada se opcija može iskoristiti, i kada je na početku lizinga razumno očekivati da će se opcija iskoristiti;
(c) trajanje lizinga se odnosi na veći deo ekonomskog veka sredstva, čak iako se vlasništvo ne prenosi;
(d) na početku lizinga sadašnja vrednost minimalnih plaćanja za lizing veća je ili jednaka ukupnoj fer vrednosti sredstva koje je predmet lizinga; i
(e) sredstva koja su predmet lizinga su specifične prirode, tako da ih bez značajnih modifikacija može koristiti samo korisnik lizinga.

Finansijski lizing

Član 12a

U momentu zaključivanja ugovora o lizingu i datuma obavezivanja strana da će se pridržavati glavnih odredbi ugovora o lizingu na taj dan se lizing klasifikuje bilo kao operativni, bilo kao finansijski lizing.

Kada je Društvo zakupac, priznaje finansijski lizing kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosu koji je na početku trajanja lizinga jednak fer vrednosti zakupljenih sredstava ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, ako je ona niža.

Kod finansijskog lizinga pravna forma ugovora o lizingu određuje da zakupac ne može da stekne pravo svojine nad zakupljenim sredstvima, već stiče ekonomske koristi od korišćenja zakupljenog sredstva. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Otplata finansijskog lizinga deli se na kamatu i vraćanje glavnice prema izračunatim anuitetima. Troškovi kamate terete rashod perioda, odnosno knjiže se u Bilansu uspeha. Za iznos otplaćenih rata umanjuje se glavnica.

Iznos amortizacije sredstva koje je uzeto u lizing, sistematski se dodeljuje svakom obračunskom periodu tokom očekivanog vremena korišćenja, u skladu sa politikom amortizacije koja je usvojena za ista sredstva koja podležu amortizaciji, a koja su u vlasništvu Društva. Ukoliko nije sasvim izvesno da će Društvo kao

korisnik lizinga steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga ili korisnog veka.

Poslovni lizing

Član 12b

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentira se kao poslovni lizing.

Plaćanje poslovnog lizinga priznaje se kao rashod perioda u Bilansu uspeha u momentu nastanka, tokom trajanja zakupa. Svi drugi troškovi (osiguranje, održavanje itd) u vezi sa poslovnim lizingom priznaju se kao rashod perioda u Bilansu uspeha.

Rezervisanja

Član 13

Rezervisanje je obaveza sa neizvesnim rokom dospeća ili iznosom.

Rezervisanja se priznaju u iznosima koji predstavljaju najbolju procenu izdataka zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Trošak rezervisanja se priznaje u rashodima perioda.

Rezervisanja se priznaju i vrše kada:

- Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja;
- je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza, i
- može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Ukoliko navedeni uslovi nisu ispunjeni, rezervisanje neće biti priznato.

Tamo gde je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze u budućnosti. Zbog vremenske vrednosti novca, rezervisanja u vezi sa odlivima gotovine koji nastaju odmah posle dana bilansa stanja štetnija su od onih gde odlivi gotovine u istom iznosu nastaju kasnije. Rezervisanja se, dakle, diskontuju, tamo gde je učinak značajan.

Diskontna stopa je stopa pre oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procene budućih tokova gotovine korigovane.

Iznos rezervisanja se utvrđuje razumnom procenom rukovodstva o očekivanim odlivima ekonomskih koristi iz Društva u budućnosti. Obaveze po osnovu plaćanja jubilarnih nagrada i otpremnina zaodlazak u penziju se iskazuju po sadašnjoj vrednosti budućih plaćanja po tom osnovu, ukoliko je obračunat iznos tih obaveza materijalno značajan. Ako obračunati iznos nije materijalno značajan, isplate po ovom osnovu terete troškove perioda u kome su izvršene.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Rezervisanja se ponovo razmatraju na svaki datum bilansa stanja i koriguju radi odražavanja najbolje tekuće procene. Rezervisanje se koristi samo za izdatke za koje je rezervisanje prvobitno bilo priznato.

Kada više nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan, rezervisanje se ukida u korist prihoda bilansa uspeha tekuće godine.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Član 14

Potencijalna obaveza je moguća ali neizvesna obaveza, ili sadašnja obaveza koja nije priznata zato što ne

zadovoljava uslov da bude priznata kao obaveza. Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. U okviru potencijalnih obaveza Društvo obelodanjuje potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova, datih jemstava, garancija itd.

Društvo ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan I značajan.

Primanja zaposlenih

Član 15

(a) Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezno da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema nikakvih daljih obaveza u pogledu plaćanja. Doprinosi na teret poslodavca i na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

(b) Otpremnine i jubilarne nagrade

Društvo obezbeđuje otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i po osnovu jubilarnih nagrada se procenjuju na godišnjem nivou od strane interne komisije Društva.

(c) Učešće u dobiti i bonusi

Društvo priznaje obavezu i trošak za bonuse i učešće u dobiti zaposlenih na osnovu proračuna kojim se uzima u obzir dobit koja pripada vlasnicima kapitala nakon određenih korekcija.

(d) Kratkoročna, plaćena odsustva

Kada je procena rukovodstva Društva, da iznos kratkoročnih plaćenih odsustava na dan 31. decembra tekuće godine nije materijalno značajan ne vrše se ukalkulisavanja navedenih obaveza na dan bilansa stanja.

Tekući porez

Član 16

Porez na dobitak se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica i relevantnim podzakonskim aktima.

Porez na dobitak obračunava se u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obračunati tekući porez se priznaje kao obaveza i rashod u obračunskom periodu na koji se isti odnosi.

Odloženi porezi

Član 17

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i

obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Važeće poreske stope na dan izveštavanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za obračun iznosa odloženog poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobici na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere u kojoj je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Odloženi porezi priznaju se kao rashodi i prihodi i uključeni su u neto (gubitak)/dobitak izveštajnog perioda, osim odloženih poreza koji se odnose na efekte procene fer vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme evidntiranih preko revalorizacionih rezervi u kom slučaju se odloženi porezi knjiže preko ovih rezervi.

Dividende

Član 18

Dividende vlasnicima evidentiraju se kao obaveza i umanjuju kapital u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati.

Dividende odobrene za period nakon datuma izveštavanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

Državna davanja i državna pomoć

Član 19

Državna davanja i pomoć mogu biti u obliku:

- državne pomoći kao mere preduzete od strane države s namerom da pruži ekonomsku korist specifičnu za Društvo ako ispunjava određene kriterijume.
- državna davanja koja predstavljaju pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti društva.
- davanja povezana sa sredstvima su državna davanja za koja je primarni uslov da Društvo koje ima pravo da primi davanje treba da nabavi, izgradi ili na drugi način pribavi dugoročna sredstva. Mogu biti pripisani i sekundarni uslovi koji ograničavaju vrstu ili lokaciju sredstava ili periode u toku kojih sredstva treba pribaviti ili posedovati.
- davanja povezana sa prihodima su druga državna davanja, osim davanja povezanih sa sredstvima.

Državna davanja, uključujući nemonetarna davanja po fer vrednosti, se ne priznaju sve dok ne postoji opravdana uverenost:

- da će se Društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima; i
- da će davanje biti primljeno.

Državno davanje se priznaje na sistematskoj osnovi u bilansu uspeha tokom perioda u kojima Društvo priznaje kao rashod povezane troškove koje treba pokriti iz tog davanja.

Državno davanje koje se prima kao nadoknada za nastale rashode ili gubitke ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu sa kojom nisu povezani budući troškovi se priznaje u bilansu uspeha perioda u kojem se prima.

Nemonetarna državna davanja (u obliku prenosa nemonetarnih sredstava, kao što su zemljište ili drugi resursi, koji se daju na korišćenje društvu) priznaju se po fer vrednost nemonetarnih sredstava.

Državna davanja povezana sa sredstvima, uključujući nemonetarna davanja po fer vrednosti, iskazuju se u bilansu stanja kao odloženi prihod po osnovu davanja koji se na sistematskoj osnovi priznaje u bilansu uspeha tokom veka trajanja sredstva.

Davanja povezana sa prihodima se priznaju u okviru ostalih prihoda u bilansu uspeha.

Državno davanje koje postane povrativo se računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške. Povraćaj davanja povezanih sa prihodima se najpre prebija sa neamortizovanim odloženim zaduženjem priznatim po osnovu davanja. Iznos povraćaja koji prevazilazi odloženo zaduženje ili ukoliko takvo zaduženje uopšte ne postoji, se odmah priznaje u bilansu uspeha. Povraćaj davanja povezanih sa sredstvima se priznaje kao povećavanje knjigovodstvene vrednosti sredstva ili kao smanjivanje salda odloženih prihoda za iznos otplate. Kumulativna dodatna amortizacija koja bi na taj datum, da nije bilo davanja, bila priznata u bilansu uspeha, se odmah priznaje u bilansu uspeha.

Prihodi

Član 20

Društvo vrši priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15 kroz model od pet koraka:

1) **Identifikacija ugovora sa kupcima** - ugovorne strane su odobrile ugovor (pismeno, usmeno ili u skladu sa drugim uobičajenim poslovnim praksama) i obavezale su se da ispune svoje obaveze;

2) **Identifikacija ugovorne obaveze (obaveze činjenja) tj. da li je to isporuka dobra ili usluge** -Društvo može da identifikuje prava svih strana u vezi sa dobrima ili uslugama koje se prenose;

3) **Utvrđivanje cene transakcije** - Društvo može da identifikuje uslove plaćanja za dobra ili usluge koje se prenose;

4) **Alokacija cene transakcije na ugovorne obaveze** - sadržina ugovora je komercijalna (to jest, očekuje se da će rizik, vreme ili iznos budućih tokova gotovine Društva da se promene kao rezultat ugovora); i

5) **Priznavanje prihoda kada se ispune ugovorne obaveze** - postoji značajna verovatnoća da će Društvo dobiti naknadu na koju će imati pravo u zamenu za dobra ili usluge koji će biti isporučeni kupcu. Prilikom vršenja procene da li je verovatno da će naplata nekog iznosa naknade biti izvršena, Društvo razmatra samo sposobnost i nameru kupca da plati taj iznos naknade do isteka roka dospeća. Iznos naknade na koji će Društvo imati pravo može biti manji od cene navedene u ugovoru ako je naknada promenljiva zato što Društvo može da ponudi kupcu popust na cenu.

Promenljivost koja se odnosi na naknade obećane od strane kupca može biti eksplicitno navedena u ugovoru. Pored uslova ugovora, postojanje sledećih okolnosti ukazuje na to da je obećana naknada promenljiva:

(a) ako kupac ima opravdano očekivanje koje proizilazi iz uobičajenih poslovnih praksi Društva, objavljenih politika ili konkretnih saopštenja da će Društvo prihvatiti manji iznos naknade od cene navedene u ugovoru. To jest, očekuje se da će Društvo ponuditi umanjenje cene (npr. popust, rabat, povraćaj novca ili kredit);

(b) ukoliko druge činjenice i okolnosti ukazuju na nameru Društva da, prilikom zaključivanja ugovora sa kupcem, ponudi umanjenje cene kupcu.

Korak 1: Identifikacija ugovora sa kupcima

Ugovor je sporazum dveju strana koji kreira obavezujuća prava i obaveze za svaku stranu. MSFI 15 se primenjuje na sve ugovore koji imaju sve od sledećih odlika:

1. strane su odobrile ugovor i obavezale se na izvršenje ugovornih obaveza;
2. prava i obaveze strana u ugovoru se mogu identifikovati;
3. uslovi plaćanja se takođe mogu identifikovati;
4. ugovor je komercijalnog karaktera;
5. verovatno je da će se naknada iz ugovora naplatiti.

Ako svaka strana u ugovoru ima jednostrano pravo raskida ugovora koji je u celini neizvršen bez obaveze naknade drugoj strani onda u smislu primene MSFI 15 ugovor ne postoji. Neizvršenje postoji ako kupcu nije isporučena roba odnosno pružene usluge i ako nije primljena, odnosno ne postoji pravo da se primi naknada u zamenu za robu i usluge.

U slučajevima kada imamo da su dva ili više ugovora zaključena u isto ili približno isto vreme sa istim kupcem onda se ti ugovori mogu kombinovati i za potrebe MSFI 15 tretirati kao jedan ugovor. Neophodno je da se o ugovorima pregovaralo u paketu sa istim komercijalnim ciljem, da iznos naknade koji se plaća u

okviru jednog ugovora zavisi od cene ili uslova iz drugog ugovora i da su roba ili usluge koji su obećani u okviru oba ugovora jedinstvena obaveza.

Promena u obavezujućim pravima i obavezama (npr. obim ugovora ili cena) tretira se kao modifikacija ugovora ako je odobrena i dovodi do stvaranja novih ili promene postojećih obavezujućih prava i obaveza. Modifikacije ugovora se tretiraju kao poseban ugovor samo ako se obim ugovora menja zbog novih odvojivih roba i usluga i ako promena u ugovorenoj ceni odražava pojedinačnu prodajnu cenu odvojive robe ili usluge.

Korak 2: Identifikacija ugovorne obaveze

Ugovorna obaveza je definisana ugovorom kao obaveza da se izvrši prenos kupcu odvojive robe ili usluge, pojedinačno ili zajedno ili u serijama tokom vremena. Aktivnosti koje ne rezultiraju u prenosu robe ili usluga kupcu nisu ugovorne obaveze iz ugovora sa kupcima i neće dovesti do priznavanja prihoda.

Potrebno je da sledeća dva kriterijuma budu ispunjena da bi se neka roba ili usluga smatrali odvojivom:

- kupac može da ima koristi od pojedinačnog dobra ili usluge;
- obećanje da se prenese roba ili usluga je odvojivo od ostalih obećanja iz ugovora.

Korak 3: Utvrđivanje cene transakcije

Cena transakcije predstavlja iznos naknade na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamenu za prenos obećanih roba ili usluga i isključuje iznose naplaćane u ime trećih strana (npr. PDV). Prilikom određivanja transakcione cene u obzir se uzima i sledeće: da li postoje značajne komponente finansiranja, varijabilne komponente, iznosi koji se isplaćuju kupcu (npr. refundacije ili rabati) i nenovčane naknade. Varijabilne komponente mogu da uključuju popuste, pravo povrata, razne podsticaje, bonuse, kazne i slično.

Varijabilne komponente naknade se odmeravaju upotrebom dve metode:

- metoda očekivane vrednosti (bazira se na ponderisanim očekivanim vrednostima u odnosu recimo na slične ugovore) i
- metod jednog najverovatnijeg iznosa (iznos koji je najverovatniji da se desi u slučajevima npr. kada postoji malo iznosa za razmatranje).

U slučajevima kada postoji komponenta finansiranja, prihod od prodaje se priznaje u iznosu koji predstavlja cenu koju bi kupac platio da je plaćanje izvršeno odmah u momentu isporuke robe ili usluga.

Društvo nije u obavezi da prilagođava iznos naknade po osnovu komponeneti finansiranja ukoliko očekuje da će od prodaje do naplate proći manje od godinu dana.

Nenovčane naknade primljene od kupca se vrednuju po fer vrednosti.

Iznosi koji se isplaćuju kupcu uključuju iznose koje Društvo plaća ili očekuje da će ih platiti kupcu kao i kredite i slične stvari poput kupona ili vaučera. Računovodstveno se ovi iznosi obuhvataju tako što se za iznos naknade uamnjuje cena transakcije (prihod se stornira), osim ako se plaćanje kupcu vrši kao zamena za drugu robu ili usluge primljene od kupca.

Korak 4: Alokacija cene transakcije na ugovorne obaveze

Cena transakcije iz 3. koraka se alocira na svaku ugovornu obavezu na bazi pojedinačnih (samostalnih) prodajnih cena svake ugovorne obaveze.

Samostalna prodajna cena je ona cena po kojoj bi se roba ili usluge zasebno prodavale. U slučajevima kada samostalne prodajne cene nisu lako uočljive, one se procenjuju i to korišćenjem jednog od sledećih pristupa:

- usklađena tržišna procena,
- očekivani troškovi plus marža, ili
- rezidualni pristup (ono što ostane nakon što se oduzmu uočljive pojedinačne prodajne cene ostalih ugvornih obaveza).

Korak 5: Priznavanje prihoda nakon što je svaka ugovorna obaveza ispunjena

Cena transakcije alocirana na svaku od ugovornih obaveza (korak 4) **priznaje se kao prihod kada je ispunjenjenje obaveze nastalo i to tokom vremena ili u određenom trenutku u vremenu.**

Ispunjenje nastaje kada je kontrola nad obećanim dobrima ili uslugama prenešena na kupca, tj. kada on

ima mogućnost da upravlja korišćenjem te imovine i mogućnost da značajno stiče sve preostale koristi od te imovine.

Sledeći faktori se mogu koristiti za razmatranje da li je došlo do prenosa kontrole:

- Društvo je fizički preneo imovinu na kupca,
- ko ima zakonsko pravo nad imovinom,
- rizici i naknade u vezi sa vlasništvom,
- prihvatanje imovine od strane kupca,
- Društvo ima sadašnje pravo na naplatu po osnovu imovine.

Prihod se priznaje tokom vremena ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:

- kupac istovremeno prima i upotrebljava sve koristi koje Društvo pruža tokom izvršenja posla;
- u okviru izvršenja posla stvara se ili poboljšava imovina koja je pod kontrolom kupca;
- u okviru izvršenja posla ne stvara se imovina koju subjekt može upotrebiti na drugačiji način i subjekt ima ostvarivo pravo na plaćanje za ono što je uradio do određenog trenutka.

Prihod se priznaje tokom vremena na način koji najbolje predstavlja napredak u prenosu kontrole nad robom ili uslugama kupcu. Društvo primenjuje jednu od dve metode za merenje tog napretka:

- metod autputa (npr. procene ostvarenih rezultata, postignute kritične tačke iz projekta, jedinice proizvedene/isporučene i slično) i
- metod inputa (npr. utrošeni resursi, časovi rada, nastali troškovi, utrošeno vreme, radni sati mašina, itd.).

Ako uslovi za priznavanje prihoda tokom vremena nisu ispunjeni, onda se prihod priznaje u određenom trenutku. Prihod se priznaje u momentu u kome Društvo prenosi kontrolu nad određenom robom ili uslugama na kupca.

Troškovi ugovora

Član 21

Društvo priznaje dodatne troškove sticanja ugovora s kupcem kao imovinu ako se očekuje povrat tih troškova. Dodatni troškovi sticanja ugovora su oni troškovi koje snosi Društvo prilikom sticanja ugovora sa kupcem, a koje ne bi snosio da nije bilo sticanja ugovora.

Troškovi ispunjenja ugovora se kapitališu ako ti troškovi nisu u delokrugu nekog drugog standarda, ako se odnose direktno na ugovor, ukoliko se zbog tih troškova stvaraju ili povećavaju resursi i ako se očekuje povrat tih troškova.

Garancije

Član 22

Ako kupac ima mogućnost odvojene kupovine garancije, garancija se smatra odvojivom uslugom i Društvo je dužan da tu garanciju tretira kao ugovornu obavezu i da na nju primenjuje sve ono što je prethodno opisano. Pri proceni da li se garancijom pruža usluga kupcu, treba da se razmotre i zakonski zahtevi u pogledu garancija kao i period koji pokriva garancija (što je duži period, veća je verovatnoća da se pruža usluga).

Finansijski prihodi

Član 23

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika i ostali finansijski prihodi, ostvareni iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima.

(a) Prihod od kamata

Prihodi od kamata se priznaju ako:

- je verovatan priliv ekonomskih koristi povezanih sa tom transakcijom u Društvo ili
- ako se iznos prihoda može pouzdano izmeriti.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose. Prihod od kamata potiče od kamata na deponovana sredstva kod banaka, kao i na zatezne kamate koje se obračunavaju kupcima koji kasne u izvršavanju svojih obaveza, u skladu sa ugovornim odredbama.

(b) Prihod od zakupnina

Prihod od zakupnina potiče od davanja investicionih nekretnina u operativni zakup i obračunava se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

(c) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

Rashodi

Član 24

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

(a) Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrednost prodate robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

(b) Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode, koji se evidentiraju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti.

Troškovi pozajmljivanja

Član 25

Rashodi kamata i drugi troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalifikovanog sredstva moraju se kapitalizovati, odnosno pripisati nabavnoj vrednosti - ceni koštanja sredstva. Kvalifikovanim sredstvom se smatra sredstvo koje se osposobljava za upotrebu i koje zahteva duži vremenski period da bi bilo spremno za nameravanu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da započne kapitalizaciju troškova pozajmljivanja, kao deo nabavne vrednosti sredstva koje se kvalifikuje, na datum početka kapitalizacije. Datum početka kapitalizacije je datum kada Društvo prvi put ispuni svaki od navedenih uslova:

(a) napravi izdatke za sredstvo;
(b) napravi troškove pozajmljivanja i
(c) preduzme aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da prestane sa kapitalizacijom troškova pozajmljivanja kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstva koja se kvalifikuju pripremila za planiranu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da obustavi kapitalizaciju troškova pozajmljivanja tokom produženih perioda u kojima je prekinut aktivan razvoj sredstva koje se kvalifikuje.

Rashodi kamata i drugi troškovi koji se ne mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva priznaju se na teret rashoda perioda u kome nastaju.

Odmeravanja fer vrednosti

Član 26

Za sve elemente imovine i obaveza za koje je usvojena politika vrednovanja po fer vrednosti primenjuje se Međunarodni standard finansijskog izveštavanja - MSFI 13 Odmeravanje fer vrednosti i instrukcije propisane ovim pravilnikom.

Kada je imovina stečena ili obaveza preuzeta u transakciji razmene takve imovine ili obaveze, cena transakcije je cena plaćena za sticanje imovine ili naplaćena za preuzimanje obaveze (ulazna cena). Suprotno tome, fer vrednost imovine ili obaveze je cena koja bi bila naplaćena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze (izlazna cena).

Prilikom procene fer vrednosti Društvo treba da dosledno koriste izabrane tehnike procene koje su odgovarajuće u datim okolnostima i za koje ima dovoljno raspoloživih podataka. Tehnike procene koje Društvo može da koristi su:

- **tržišni pristup** - koriste se kupoprodajne cene i ostale relevantne informacije na bazi tržišnih transakcija sa identičnim ili uporedivim (sličnim) sredstvima, obavezama ili grupama sredstava i obaveza;
- **troškovni pristup** - koriste se iznosi koji bi se zahtevali za zamenu određenog sredstva - tekući troškovi zamene;
- **prinosni pristup** - zasniva se na konvertovanju budućih iznosa (npr. neto novčani tok ili prihodi i rashodi) u sadašnju vrednost pomoću diskontovanja. Fer vrednost kod ove metode utvrđuje se na bazi tekućih tržišnih očekivanja i pretpostavki o određenim budućim iznosima.

Prilikom merenja fer vrednosti pomoću navedenih metoda (tržišna, troškovna, prinosna) koriste se ulazni podaci - inputi. Prilikom korišćenja ulaznih podataka (inputa) neophodno je poštovati sledeću hijerarhiju fer vrednosti u tri nivoa:

- **Nivo 1** - Kotirane (nekorigovane) cene sa aktivnog tržišta za identična sredstva i obaveze kojima pravno lice ima pristup na dan procene. Tržišne cene sa aktivnog tržišta predstavljaju najpouzdaniji dokaz kolika je fer vrednost i treba ih bez korekcija i usklađivanja koristiti kao primarni input, osim u izuzetnim slučajevima.

- **Nivo 2** - Ulazni podaci (inputi) koji podrazumevaju korišćenje:

  - kotiranih tržišnih cena sa aktivnog tržišta za slična sredstva i obaveze,
  - kotirane tržišne cene za identična ili slična sredstva i obaveze sa tržišta koje nisu aktivna,
  - stope prinosa na tržištu, i
  - ostale inpute, osim kotiranih cena, koji su uočljivi za sredstvo ili obavezu (npr. kamatne stope i krive prinosa koje su uočljive u uobičajen kotiranim intervalima itd).

- **Nivo 3** - Inputi koji nisu vidljivi jer ne postoji aktivno tržište, kotirane tržišne cene ili uporedivi oblici imovine ili obaveza. To su procene koje se ne zasnivaju na eksternim podacima koji su vidljivi na tržištu, već na internim procenama rukovodstva kao što je prinosna metoda zasnovana na sadašnjoj vrednosti budućih novčanih tokova koje projektuje uprava.

Tehnike procene vrednosti koje se koriste za odmeravanje fer vrednosti primenjuju se dosledno. Promena tehnike procene, ili njene primene je, primerena, ako promena rezultira u odmeravanju koje jednako, ili bolje odražava fer vrednost u datim okolnostima. To može biti slučaj ako se, na primer, dogodi neki od sledećih događaja:

(a) razvoj novih tržišta;
(b) nove informacije postanu dostupne;
(c) prethodno korišćene informacije više nisu dostupne;
(d) tehnike procene su unapređene; ili
(e) tržišni uslovi se promene.

Izmene koje su posledica promene u tehnici procene vrednosti ili njenoj primeni se računovodstveno obuhvataju kao promena u računovodstvenoj proceni a ne kao promena u računovodstvenoj politici koja bi zahtevala korigovanja rezultata ranijih godina.

Naknadno ustanovljene greške

Član 27

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka, tj. u iznosu većem od 1% poslovnih prihoda iz prethodne godine vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno neraspoređenog gubitka ranijih godina na način definisan Međunarodnim računovodstvenim standardom - MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Naknadno ustanovljene greške koje su ispod praga značajnosti, ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda tekućeg perioda u kome su identifikovane.

Materijalno značajna greška se posmatra u kumulativnom i/ili pojedinačnom iznosu.

U slučaju postojanja materijalno značajnih grešaka Društvo koriguje najmanje uporedne podatke za prethodnu poslovnu godinu u finansijskim izveštajima kada je greška otkrivena.

III Prelazne i završne odredbe

Član 28

Ovaj Pravilnik se primenjuje na finansijske izveštaje koji će se sastavljati za poslovnu 2020. godinu i za naredne godine.

Član 29

Usvojene računovodstvene politike ovim pravilnikom mogu se menjati samo ako dođe do promene zakonske regulative, promene profesionalne regulative, ili ako bi konkretna promena uticala na realnije i objektivnije prikazivanje događaja ili transakcija u finansijskim izveštajima Društva.

Član 30

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana usvajanja od strane Nadzornog odbora Društva.

U Beogradu dana 16. 3. 2020. godine

Predsednik Nadzornog odbora

dipl.ing. Zvonko Stanojlović